

**Sáttmáli
millum
Uttanríkis- og vinnumálaráðið
og
P/F Fiskaaling
um
gransking, menning og ráðgeving**

**§ 1
Partarnir**

Við heimild í løgtingslóg nr. 73 frá 25. mai 2009 verður gjørdur hesin sáttmáli millum Uttanríkis- og vinnumálaráðið, sum stuðulsveitara, og P/F Fiskaaling sum stuðulsmóttakara.

**§ 2
Endamál**

Árliga játtan Løgtingsins til Havbúnaðarroyndir verður veitt til at stuðla tey í lógini § 2, stk. 1 nevndu endamálum, herundir at granska, menna og ráðgeva innan aling av vatnlivandi djórum og plantum og innan biotøkni. Ein partur av játtanini til P/F Fiskaaling fer til at fýrisita tey í lógini nevndu endamálum.

Visjónin hjá P/F Fiskaaling er VITAN TIL VARANDI ALING, og í sáttmálaskeiðinum 2024-2026 fer Fiskaaling at hava høvuðsfokus á gransking, menning og ráðgeving innan økir, ið eru tengd at:

- burðardyggja nýtlu av firðum,
- lús og smittu,
- fiskavælfærð,

Sáttmálin er liður í arbeiðinum hjá Føroya Landsstýri at verkseta *Heimsmálini fyri burðardyggja menning*, og soleiðis fáa vitan til varandi aling.

Játtanin til Havbúnaðarroyndir hevur gjøgnum árinu uppbyggt týðandi granskingarførleikar innan aling og er sostatt grundleggjandi fyri at Føroyar áhaldandi kunnu menna vitan á altjóða støði og sum beinleiðis verður gagnnýtt at menna alivinnuna. Yvirskipað kann sigast at játtanina verður nýtt soleiðis:

- Granskarar kunnu skriva umsóknir til føroyskar og útlenskar granskingargrunnar
- Tryggjar eginfígging, tá søkt verður um fígging úr granskingargrunnum
- Tryggjar óhefta og fokuseraða gransking - eisini gransking, sum ikki hevur eksterna fígging
- Íløgur í granskingarumstøður
- Skapar móguleikar fyri at hava lesandi knýtt at virkseminum

At útgeva og leggja fram granskingar úrslit eru týðandi partar av at góðskutryggja granskingararbeiðið, og Fiskaaling raðfestur samstarv við aðrar granskarar. Hetta er viðvirkandi til at okkara granskingarúrslit verða viðgjørð av øðrum og eftirmett, eins og vit fáa atgongd til granskingarúrslit frá okkara samstarvsfeløgum, sum beinleiðis kunnu gagna føroysku alivinnuni.

§ 3 Lýsing

Burðardygg nýtsla av firðunum er grundleggjandi fyri framtíðar menning í alivinnuni. Føroysku firðirnir eru fjøltáttaðir og hava ymiskar náttúrugivnar umstøður. Vitan um havfrøðina og vistfrøðina á firðunum er grundleggjandi fyri at meta um, hvussu alivirksemið ávirkar umhvørvið, um karmarnar fyri alingini og hvørjar møguleikar eru fyri at menna eina fjøltáttaða alivinnu.

Fiskaaling fer framhaldandi at gera fysiskar og lívfrøðiligar mátingar so sum streym, hita, salt og tøðevni, eins og ymiskar lívfrøðiligar kanningar verða gjørdar. Afturat mátingum menna vit myndlar, sum eru góð amboð, ið kunnu greiða frá um m.a. rák, vatnskifti, hvussu bitlar spjaðast og søkka, og spjaðing av lús og smittu millum firðirnar.

Ein av stóru avbjóðingunum í laksaalingini er framvegis lúsin, ið hevur neiliga ávirkan á fiskavælfærdina, bæði tá hon situr á laksinum, eins og viðgerðin móti lús kann skaða fiskin. Lúsasmittan er kompleks og fyri at skilja hana til fulnar má vitan áhaldandi mennast um m.a. lívfrøðina hjá lúsini, um evnini hjá lúsini at gerast mótstøðufør móti avlúsingarevnum og -hættum og hvussu hon spjaðist og mennist.

Vælfærdin hjá laksi og rognkelsi er avgerandi fyri trivnaðin og mótstøðuføri, eitt nú í sambandi við handfaring, skiftandi fysiskar umstøður og smittu. Fiskaaling arbeiðir við, hvussu ymisku umstøðurnar kunnu ávirka vælfærdina og treystleikan hjá fiski. Hetta arbeiðið fevnir m.a. um kanningar av hjartaheilsuni hjá laksi, um táknuheilsu og aðrar kanningar, sum kunnu geva vitan um generellu heilsustøðina hjá fiski. Arbeiðið fevnir eisini um at menna ymiskar vælfærdarindikatorar, ið kunnu brúkast at meta um fiskaheilsuna.

Rognkelsi eru týðandi amboð at basa lús, og eru við til at betra um vælfærdina hjá laksi, men vitanin um, hvussu rognkelsi kunnu trívast betri í aliringum á sjónum og harvið virka sum effektivir lúsaátarar, er framvegis avmarkað. Fiskaaling fer tí at halda fram við at hava fokus á rognkelsi.

Fiskaaling hevur nógvar dátur um havfrøði og vistfrøði á føroysku firðunum, um lús og um vælfærd hjá laksi og rognkelsi, og dátur leggjast afturat hvønn dag. Ein týðandi táttur í arbeiðnum at menna vitan um aling er myndlan. Fiskaaling hevur framleitt og framleiðir enn vitan frá nógvum mátingum, men myndlar eru eitt framúr amboð, ið geva okkum betri yvirlit, fremja okkara fatan og kann geva innlit í viðurskifti, ið eru ring at máta.

Myndlar verða mentir til at lýsa viðurskiftini á bæði verandi og nýggjum meira harðbalnum aliðkjum. Eisini verður arbeiðt við myndlan í samband við lúsasmittu og botnfelli. Harafturat hava vit ment myndlar av havfrøði og arbeiða við myndlum av aldu á harðbalnum økjum og av botnfelli. Myndlar betra um møguleikar at leggja virksemin á firðunum tilrættis og eru sostatt ein týðandi táttur í arbeiðinum at menna vitan um aling og hvørja ávirkan hon kann hava á firðirnar.

Til tess at tryggja at karmarnir at reka granskingarvirksemin verður arbeiðt víðari við at menna granskingarkervið. Hetta fevnir um at umstøður og førleikar til starvsstovuvirksemiskulu mennast, og at KT-kervið verður útbyggt og betrað til at goyma dátur og fremja teldusimuleringar. Somuleiðis verða iløgur gjørdar í at dagføra og viðlíkahalda útgerð, ið verður brúkt til at gera ymiskar mátingar á firðunum. Við granskingarfarinum Andrias Reinert hevur Fiskaaling møguleikar at seta mátiútgerð út á firðirnar, taka sjógv- og botnsýni og gera ymiskar kanningar. Alt hetta er við til at tryggja at arbeiðið at granskingararbeiðið kann halda fram og at Fiskaaling aktivt kann luttaka í granskingarsamstørvun her heima í við útlenskar granskingarfyrirtekur og -stovnar.

Avrikslisti skal gerast fyri sáttmálatíðarskeiðið. Á hvørjum ári verður ein ávegis avrikslisti gjørdur, sum verður útlýggjaður Uttanríkis- og vinnuáráðnum saman við grannskoðaðum ársroknskapi.

Uttanríkis- og vinnumálaráðið kann fáa fulla upplýsing um úrslitini av verkætlanum, ið eru fíggaðar av stuðlinum smb. hesum sáttmála, og Uttanríkis- og vinnumálaráðið kann í samráð við P/F Fiskaaling almannakunngerá úrslitini.

§ 4 Sáttmálatíðarskeið

Sáttmálin er galdandi tíðarskeiðið 01.01.2024 til 31.12.2026. Partarnir taka upp samráðingar um nýggjan sáttmála eftir 01.04.2025. Stuðulsupphæddir og treytir annars í hesum sáttmála eru ikki bindandi fyri ein møguligan nýggjan sáttmála.

§ 5 Stuðul

Uttanríkis- og vinnumálaráðið rindar P/F Fiskaaling stuðul til endamál, sum svarar til árligu játtanina til Havbúnaðarroyndir á fíggjarlógini. Árligi stuðulin verður fluttur felagnum, tá Uttanríkis- og vinnumálaráðið hevur fingið avrit av grannskoðaðum ársroknskapi fyri árið frammanundan, tó soleiðis, at eitt aconto gjald á kr. 4 mió. verður útgoldið til P/F Fiskaaling í januar mánaða. Stuðulin er soleiðis treytaður av játtanini til Havbúnaðarroyndir á løgtingsfíggjarlógini fyri tey einstøku árin.

Møguliga ikki nýttur stuðul fyri sáttmálatíðarskeiðið skal endurrindast til landskassan.

§ 6 Stuðulsroknskapur, eftirlit v.m.

P/F Fiskaaling ger uppgerð yvir nýtsluna av stuðlinum fyri sáttmálatíðarskeiðið. Uppgerðin skal útgreinast soleiðis, at tað greitt framgongur, at stuðulin verður nýttur til røttu endamálini, smb § 2, og skal grannskoðast av løggildum grannskoðara. Í hesum sambandi bindur P/F Fiskaaling seg til at geva grannskoðaranum allar upplýsingar, sum eru neyðugar til grannskoðan av stuðlinum, og skal syrgja fyri, at grannskoðarin fær móguleika at gera tær kanningar, ið eru neyðugar fyri at grannskoða uppgerðina. Uppgerðin skal sendast Uttanríkis- og vinnumálaráðnum skjótast gjørligt, eftir at hon er grannskoðað og seinast 1. apríl aftaná at sáttmálatíðarskeiðið er úti.

§ 7 Ársroknskaparframløga

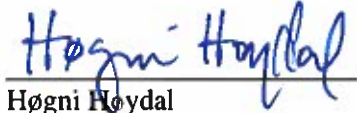
Ikki nýttur stuðul skal framganga undir fíggjarstøðuni í grannskoðaða ársroknskapinum hjá P/F Fiskaaling. So hvørt sum stuðulin verður nýttur, skal hann fðrast yvir raksturin. Ársroknskapurin skal verða sendur Uttanríkis- og vinnumálaráðnum, so skjótt hesin er grannskoðaður, og seinast 1. apríl í hvørjum eftirfylgjandi ári.

§ 8
Misrøkt/mishald

Verður sáttmálin misrøktur ella mishildin, kann hann verða uppsagdur eftir hóskaði ávaring og freist til at útvega frestandi upplýsingar ella rætta møguligar skeivleikar.

Dagfesting: 25/5 - 2023

Uttanríkis- og vinnumálaráðið

Hogni Hoydal
Landsstýrismaður

Dagfesting: 21/5 - 2023

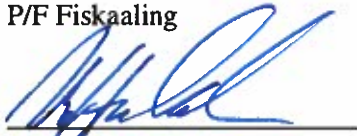
Uttanríkis- og vinnumálaráðið

Heralvur Joensen
Aðalstjóri

Dagfesting:

P/F Fiskaaling

Kristóffur Laksá
Nevndarformaður

Dagfesting: 21-9-23

P/F Fiskaaling

Jólanna Lava Køtlum
Stjóri